

Psykoterapeutisk behandling av personer med samtidig rus- og voldsproblematikk

Notat

Systematisk litteraturliste

Oktober 2010

 kunnskapssenteret

Bakgrunn: Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fikk i oppdrag fra Alternativ til vold og Tyrilistiftelsen å finne forskning om effekt av psykoterapeutisk behandling for pasienter som har kombinert rus- og voldsproblematikk. **Metode:** Vi utarbeidet et systematisk litteratursøk etter systematiske oversikter og enkeltstudier med kontrollgrupper. Det ble søkt i Embase, Cochrane Library, CRD databases (DARE, NHS EED, HTA), PsycINFO og Medline i september 2010. To av forfatterne gikk uavhengig av hverandre gjennom identifiserte referanser og vurderte relevans i forhold til inklusjonskriteriene. De referansene som fremsto som mulige relevante ble deretter sortert inn i forhåndsdefinerte kategorier. **Resultat:** i Søket etter systematiske oversikter resulterte i 306 treff. For enkeltstudier ble det funnet 899 referanser. To personer gikk, uavhengig av hverandre, gjennom alle treffene i søket. • Vi identifiserte 306 referanser til systematiske oversikter, men etter dublettsjekk gjensto det 258 referanser. Ut fra inklusjonskriteriene ble 13 referanser til oversikter vurdert som mulig relevante for problemstillingen. • Vi identifiserte dessuten 899 referanser til

(fortsetter på baksiden)

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Postboks 7004, St. Olavs plass
N-0130 Oslo
(+47) 23 25 50 00
www.kunnskapssenteret.no
Notat: ISBN: 978-82-8121-370-8

Oktober 2010

 kunnskapssenteret

(fortsettelsen fra forsiden) enkeltstudier, men etter dublettsjekk gjensto det 816 referanser. Ut fra inklusjonskriteriene ble 18 referanser til enkeltstudier med kontrollert studiedesign vurdert som mulig relevante for problemstillingen.

Tittel	Psykoterapeutisk behandling av personer med samtidig rus- og voldsproblematikk
Institusjon	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Ansvarlig	John-Arne Røttingen, <i>direktør</i>
Forfattere	Therese K. Dalsbø, <i>seniorrådgiver (prosjektleder)</i> Karianne Thune Hammerstrøm, <i>bibliotekar</i> Geir Smedslund, <i>seniorforsker</i>
ISBN	978-82-8121-370-8
Notat	Oktober 2010
Prosjektnummer	927
Publikasjonstype	Systematisk litteraturliste
Antall sider	13 (22 med vedlegg)
Oppdragsgiver	Alternativ til vold
Nøkkelord	Avhengighet, helseeffekt, litteratursøk, rus, vold
Sitering	Dalsbø, TK, Hammerstrøm, KT og Smedslund, G: Psykoterapeutisk behandling av personer med samtidig rus- og voldsproblematikk – Systematisk litteraturliste. Notat 2010. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, oktober 2010.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fremskaffer og formidler kunnskap om effekt av metoder, virkemidler og tiltak og om kvalitet innen alle deler av helsetjenesten. Målet er å bidra til gode beslutninger slik at brukerne får best mulig helsetjenester. Senteret er formelt et forvaltningsorgan under Helsedirektoratet, uten myndighetsfunksjoner. Kunnskapssenteret kan ikke instrueres i faglige spørsmål.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Oslo, oktober 2010

Sammendrag

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fikk i oppdrag fra Alternativ til vold og Tyrilistiftelsen å finne forskning om effekt av psykoterapeutisk behandling for pasienter som har kombinert rus- og voldsproblematikk.

Metode

Vi utarbeidet et systematisk litteratursøk etter systematiske oversikter og enkeltstudier med kontrollgrupper. Det ble søkt i Embase, Cochrane Library, CRD databases (DARE, NHS EED, HTA), PsycINFO og Medline i september 2010. To av forfatterne gikk uavhengig av hverandre gjennom identifiserte referanser og vurderte relevans i forhold til inklusjonskriteriene. De referansene som fremsto som mulige relevante ble deretter sortert inn i forhåndsdefinerte kategorier.

Resultater

Søket etter systematiske oversikter resulterte i 306 treff. For enkeltstudier ble det funnet 899 referanser. To personer gikk, uavhengig av hverandre, gjennom alle treffene i søket.

- Vi identifiserte 306 referanser til systematiske oversikter, men etter dublettsjekk gjensto det 258 referanser. Ut fra inklusjonskriteriene ble 13 referanser til oversikter vurdert som mulig relevante for problemstillingen.
- Vi identifiserte dessuten 899 referanser til enkeltstudier, men etter dublettsjekk gjensto det 816 referanser. Ut fra inklusjonskriteriene ble 18 referanser til enkeltstudier med kontrollert studiedesign vurdert som mulig relevante for problemstillingen.

Psykoterapeutisk behandling
av samtidig rus- og
voldsproblematikk–
Systematisk litteraturliste

Hva slags rapport er
dette?

Systematisk litteraturliste
En systematisk litteraturliste er
resultatet av å
- søke etter relevant litteratur
ifølge en søkestrategi og
sortere denne litteraturen i
grupper presentert med
referanser og sammendrag

Hva er inkludert?

- Systematiske oversikter og
enkelstudier med kontrollgrup-
per.

Hvem står bak denne
rapporten?

Kunnskapssenteret på oppdrag
fra Alternativ til vold og Tyri-
listiftelsen

Når ble den laget?

Søk etter studier ble avsluttet
september 2010

Executive summary

The Norwegian national knowledge centre for health services received a request from the "Tyrilistiftelsen" and "Alternativ til Vold" in Norway to find research answering the question about effectiveness of psychotherapy for patients with combined drug and violence problem behaviour.

Methods

We did a literature search for systematic reviews and controlled trials. The following databases Embase, Cochrane Library, CRD databases (DARE, NHS EED, HTA), PsycINFO and Medline was searched in september 2010. Two authors, working independantly, read the identified references and assessed relevance according to pre-defined inclusion criteria. All possibly relevant references was included and sorted.

Results

Our database search for systematic reviews resulted in 306 hits. For controlled trials we got 899 references. After assessment we identified 13 possibly relevant references to systematic reviews and 18 references to possibly relevant controlled trials.

Innhold

SAMMENDRAG	2
Metode 2	
Resultater 2	
EXECUTIVE SUMMARY	3
Methods 3	
Results 3	
INNHold	4
FORORD	5
INNLEDNING	6
Problemstilling 6	
METODE	7
Litteratursøk 7	
Inklusjonskriterier 7	
Artikkelutvelging 8	
RESULTAT	9
Mulige relevante systematiske oversikter	9
Mulige relevante enkeltstudier	10
Fulltekst	10
REFERANSER – SYSTEMATISKE LITTERATURLISTER	11
Referanseliste 1	11
Referanseliste 2	13
VEDLEGG – SØKESTRATEGI	16

Forord

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fikk i oppdrag fra Psykolog Pål Kristian Molin, Alternativ til Vold, og Psykologspesialist Ragna Lundgaard, Tyrilistiftelsen å utføre et systematisk litteratursøk etter forskningsbasert kunnskap om effekt av psykoterapeutisk behandling av personer med samtidig rus- og voldsproblematikk. Vi søkte etter systematiske oversikter og enkeltstudier med kontrollgrupper.

Prosjektgruppen har bestått av:

- Prosjektleder/seniorrådgiver Therese Kristine Dalsbø, Kunnskapssenteret
- Prosjektmedarbeider/bibliotekar Karianne Thune Hammerstrøm, Kunnskapssenteret
- Prosjektmedarbeider/seniorforsker Geir Smedslund, Kunnskapssenteret

Vi har ikke innhentet artiklene i fulltekst for endelig vurdering opp mot inklusjonskriteriene. De inkluderte referansene kan henvise til forskning av både lav og høy kvalitet. Vi har ikke innhentet resultater fra studiene vi referer til og vi har heller ikke sammenstilt, gradert og tolket dem.

Det er grunn til å tro at enkelte av referansene omhandler studier av varierende kvalitet. Videre er det grunn til å mistenke at flere av referansene omhandler samme studie.

Gro Jamtvedt
Avdelingsdirektør

Liv Merete Reinar
Forskningsleder

Therese Kristine Dalsbø
Prosjektleder

Innledning

Vi har utført et systematisk litteratursøk for å finne forskningsbasert kunnskap om effekt av ulike former for psykoterapeutisk behandling av personer som har samtidig rus- og voldspblematikk. Vi har gjennomgått søkeresultatet og sortert ut ikke-relevante artikler i henhold til predefinerte inklusjonskriterier. Dette gjorde vi på basis av tittel, eventuelt også sammendrag der de var tilgjengelige. Artiklene ble ikke innhentet i fulltekst. Siden vi ikke leste artikler i fulltekst kan vi ha inkludert titler som er irrelevante ved gjennomlesning av referansene i fulltekst. Artikler kan også være irrelevante på grunn av dårlig kvalitet. Vi gjennomførte ingen kvalitetsvurdering av artiklene. Resultatene fra søket i sin helhet ble også overlevert oppdragsgiver.

Vi benyttet kun elektroniske databaser for identifisering av forskning. Andre måter å identifisere studier på som søk i referanselister, kontakt med eksperter på fagfeltet og upublisert forskning ble ikke utført i dette oppdraget. Vi kan derfor ha gått glipp av potensielt relevant forskning.

PROBLEMSTILLING

Hva finnes av forskning om effekt av psykoterapi for personer med samtidig rus- og voldspblematikk?

Metode

LITTERATURSØK

Vi søkte systematisk etter referanser til forskning i følgende databaser:

- Embase (gjennom Ovid)
- Medline (gjennom Ovid)
- Cochrane Library
- CRD databases (DARE, NHS EED, HTA)
- PsycINFO (gjennom Ovid)

Forskningsbibliotekar Karianne Thune Hammerstrøm planla og utførte samtlige søk i samarbeid med prosjektgruppa. Den fullstendige søkestrategien er presentert i vedlegg 1. Vi la bestillingen til grunn ved utarbeiding av søket og søkte etter både oppsummert forskning og enkeltstudier med kontrollert studiedesign som oppfylte våre inklusjonskriterier.

INKLUSJONSKRITERIER

Studiedesign

Systematiske oversikter og enkeltstudier med kontrollgrupper. Systematiske oversikter er oversikter der forfatterne har hatt eksplisitte inklusjonskriterier, har søkt i flere relevante databaser, har kritisk vurdert forskningslitteraturen og sammenfattet den på en meningsfull måte.

Populasjon:

Personer med samtidig rus- og voldsproblematikk. Rusproblematikk definert som misbruk eller avhengighet til alkohol eller bruk og avhengighet til illegale rusmidler som opioider, kokain, amfetamin og lignende. Med voldsproblematikk menes vold mot andre, enten dyr eller mennesker, kjente og ukjente.

Tiltak (intervensjon): Psykoterapeutisk behandling. Psykoterapi definert som et sett av teknikker hvis hensikt er å bedre mental hel-

se, følelsesmessige eller adferdsmessige problemer hos individer. Eksempler er atferdsterapi/kognitiv atferdsterapi, psykoanalytisk/psykodynamisk psykoterapi og klient/sentrert samtaleterapi, gestaltterapi og systemorientert familierapi over kort eller lang tid, individuelt, i grupper eller i par.

ARTIKKELUTVELGING

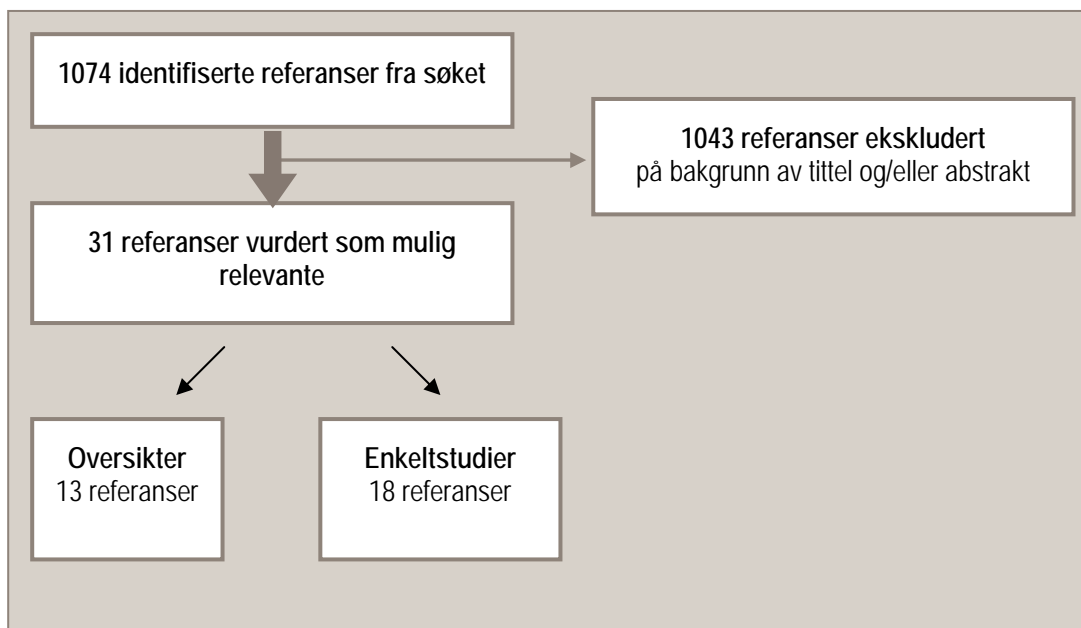
Vi gikk gjennom alle titler og sammendrag for å vurdere relevans i henhold til inklusjonskriteriene. Vurderingene ble gjort av to personer uavhengig av hverandre og ble sammenlignet i etterkant. Der det var uenighet om vurderingene, ble inklusjon eller eksklusjon avgjort ved konsensus. Utvalgelse av referanser ble kun gjort basert på tittel og sammendrag der de var tilgjengelige. Ved tvil om en referanse så relevant ut valgte vi å inkludere den. Vi bestilte ikke forskningslitteraturen i fulltekst.

Resultat

Søket ble utført 24.-27. september 2010. Nedenfor har vi listet opp antall referanser fordelt på databasene.

- Embase: 43 treff i søket etter oversikter og 293 treff for enkeltstudier
- Medline: 31 treff i søket etter oversikter og 452 treff for enkeltstudier
- Cochrane Library: 18 treff i søket etter oversikter og 17 treff for enkeltstudier
- CRD databases (DARE, NHS EED, HTA): 172 treff i søket etter oversikter
- PsycINFO: 41 treff i søket etter oversikter og 137 treff for enkeltstudier

Figur: flytskjema over vurderte og sorterte referanser

MULIGE RELEVANTE SYSTEMATISKE OVERSIKTER

Vi gikk først gjennom søkerresultater etter systematiske oversikter. Totalt var det 306 referanser. Etter dublett kontroll satt vi igjen med 258 referanser. Vi vurderte 13 av de identifiserte referansene til å være mulig relevante i henhold til inklusjonskriteriene(1-13). De 13 mulig relevante referansene er listet opp i referanseliste 1.

MULIGE RELEVANTE ENKELTSTUDIER

I søket etter relevante enkeltstudier med kontrollert studiedesign ble det funnet 899 referanser. Etter en dublettsjekk satt vi igjen med 816 unike treff. Vi vurderte 18 av de identifiserte referansene til å være mulig relevante i henhold til inklusjonskriteriene(14-31). De 18 mulig relevante referansene er listet opp i referanseliste 2.

FULLTEKST

Vi innhentet ikke studiene i fulltekst. Fullstendig litteraturliste for alle treffene til litteratursøket er tilgjengelig i Kunnskapssenteret. De aller fleste studiene er tilgjengelig i fulltekst via Helsebiblioteket (www.helsebiblioteket.no) og Cochranebiblioteket.

Referanser – Systematiske litteraturlister

Reference List

1. Cleary Michelle AU: Hunt Glenn E AU: Matheson Sandra. Psychosocial interventions for people with both severe mental illness and substance misuse. *Cochrane Database of Systematic Reviews: Reviews* 2008;Issue 1
2. Dinh-Zarr Tho Bella AU: Goss Cynthia. Interventions for preventing injuries in problem drinkers. *Cochrane Database of Systematic Reviews: Reviews* 2004;Issue 3
3. Gibbon Simon AU: Duggan Conor AU: Stoffers Jutta AU: Huband Nick AU: VÅllm Birgit. Psychological interventions for antisocial personality disorder. *Cochrane Database of Systematic Reviews: Reviews* 2010;Issue 6
4. Harvey E, Shakeshaft A, Hetherington K, Sannibale C, Mattick RP. The efficacy of diversion and aftercare strategies for adult drug-involved offenders: a summary and methodological review of the outcome literature. *Drug and Alcohol Review* 2007;26(4):379-87.
5. Knapp Werner Paulo AU: Soares Bernardo AU: Farrell Michael AU: Silva de Lima MaurÁcio. Psychosocial interventions for cocaine and psychostimulant amphetamines related disorders. *Cochrane Database of Systematic Reviews: Reviews* 2007;Issue 3
6. Ley A, Jeffery DP, McLaren S, Siegfried N. Treatment programmes for people with both severe mental illness and substance misuse. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2000;(4):CD001088.
7. Littell JH, Popa M, Forsythe B. Multisystemic Therapy for social, emotional, and behavioral problems in youth aged 10-17. *Cochrane database of systematic reviews (Online)* 2005;(3):CD004797.
8. MacKenzie DL. What works in corrections: Reducing the criminal activities of offenders and delinquents. (2006) *What works in corrections: Reducing the criminal activities of offenders and delinquents* xi, 390 pp New York, NY, US: Cambridge University Press; US 2006;(2006):390.
9. McMurrin M. What works in substance misuse treatments for offenders? *Criminal Behaviour and Mental Health* 2007;17(4):225-33.
10. McMurrin M. Motivational interviewing with offenders: A systematic review. *Legal and Criminological Psychology* 2009;14(1):83-100.

11. Smedslund G, Dalsbø TK, Steiro A, Winsvold A, Clench-Aas J. Cognitive behavioural therapy for men who physically abuse their female partner. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2007;(3):CDO06048.
12. Ting S, Connock M, Meads C. The clinical and cost effectiveness of counselling interventions for heavy alcohol drinkers to reduce domestic violence. 2006. (DPHE Report No.60.)
13. Von Sydow K, Beher S, Schweitzer-Rothers J, Retzlaff R. Systemic family therapy with children and adolescents as index patients. A meta-content analysis of 47 randomized controlled outcome studies. *Psychotherapeut* 2006;51(2):107-43.
14. Bernat DH, August GJ, Hektner JM, Bloomquist ML. The Early Risers preventive intervention: testing for six-year outcomes and mediational processes. *Journal of Abnormal Child Psychology* 2007;35(4):605-17.
15. Brannen SJ, Rubin A. Comparing the effectiveness of gender-specific and couples groups in a court-mandated spouse abuse treatment program. *Research on Social Work Practice* Vol 6(4), Oct 1996, pp 405-424 1996;(4):Oct-424.
16. Cirillo KJ, Pruitt BE, Colwell B, Kingery PM, Hurley RS, Ballard D. School violence: prevalence and intervention strategies for at-risk adolescents. *Adolescence* 1998;33(130):319-30.
17. Cunningham RM, Walton MA, Goldstein A, Chermack ST, Shope JT, Bingham CR, et al. Three-month follow-up of brief computerized and therapist interventions for alcohol and violence among teens. *Academic Emergency Medicine* 2009;16(11):1193-207.
18. Davidson KM, Tyrer P, Tata P, Cooke D, Gumley A, Ford I, et al. Cognitive behaviour therapy for violent men with antisocial personality disorder in the community: an exploratory randomized controlled trial. *Psychological Medicine* 2009;39(4):569-77.
19. Easton C, Swan S, Sinha R. Motivation to change substance use among offenders of domestic violence. *Journal of Substance Abuse Treatment* 2000;19(1):1-5.
20. Easton CJ, Mandel DL, Hunkele KA, Nich C, Rounsaville BJ, Carroll KM. A cognitive behavioral therapy for alcohol-dependent domestic violence offenders: an integrated substance abuse-domestic violence treatment approach (SADV). *American Journal on Addictions* 2007;16(1):24-31.
21. Easton CJ, Mandel D, Babuscio T, Rounsaville BJ, Carroll KM. Differences in treatment outcome between male alcohol dependent offenders of domestic violence with and without positive drug screens. *Addictive Behaviors* 2007;32(10):2151-63.
22. Fals-Stewart W, Kashdan TB, O'Farrell TJ, Birchler GR. Behavioral couples therapy for drug-abusing patients: effects on partner violence. *Journal of Substance Abuse Treatment* 2002;22(2):87-96.
23. Fals-Stewart W, Clinton-Sherrod M. Treating intimate partner violence among substance-abusing dyads: The effect of couples therapy. *Professional Psychology: Research and Practice* Vol 40(3), Jun 2009, pp 257-263 2009;(3):Jun-263.
24. George DT, Phillips MJ, Lifshitz M, Lionetti TA, Spero DE, Ghassemzadeh N, et al. Alcoholism: Clinical and Experimental Research 2009;Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific

Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference Publication:(var.pagings):117A.

25. Henggeler SW, Clingempeel WG, Brondino MJ, Pickrel SG. Four-year follow-up of multisystemic therapy with substance-abusing and substance-dependent juvenile offenders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 2002;41(7):868-74.
26. Santisteban DA, Coatsworth JD, Perez-Vidal A, Kurtines WM, Schwartz SJ, La-Perriere A, et al. Efficacy of brief strategic family therapy in modifying Hispanic adolescent behavior problems and substance use. *Journal of Family Psychology* 2003;17(1):121-33.
27. Son J-Y, Choi Y-J. The Effect of an Anger Management Program for Family Members of Patients With Alcohol Use Disorders. *Archives of Psychiatric Nursing* 2010;24(1):38-45.
28. Sundell K, Hansson K, Lofholm CA, Olsson T, Gustle LH, Kadesjo C. The transportability of multisystemic therapy to Sweden: short-term results from a randomized trial of conduct-disordered youths. *Journal of Family Psychology* 2008;22(4):550-60.
29. Walton MA, Resko S, Chermack ST, Bingham CR, Shope J, Zimmerman MA, et al. Alcoholism: Clinical and Experimental Research 2009;Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference Publication:(var.pagings):111A.
30. Walton MA, Chermack ST, Shope JT, Bingham CR, Zimmerman MA, Blow FC, et al. Effects of a brief intervention for reducing violence and alcohol misuse among adolescents: a randomized controlled trial. *JAMA* 2010;304(5):527-35.
31. Watt K, Shepherd J, Newcombe R. Drunk and dangerous: A randomised controlled trial of alcohol brief intervention for violent offenders. *Journal of Experimental Criminology* Vol 4(1), Mar 2008, pp 1-19 2008;(1):Mar-19.

REFERANSELISTE 2

14. Bernat DH, August GJ, Hektner JM, Bloomquist ML. The Early Risers preventive intervention: testing for six-year outcomes and mediational processes. *Journal of Abnormal Child Psychology* 2007;35(4):605-17.
15. Brannen SJ, Rubin A. Comparing the effectiveness of gender-specific and couples groups in a court-mandated spouse abuse treatment program. *Research on Social Work Practice* Vol 6(4), Oct 1996, pp 405-424 1996;(4):Oct-424.
16. Cirillo KJ, Pruitt BE, Colwell B, Kingery PM, Hurley RS, Ballard D. School violence: prevalence and intervention strategies for at-risk adolescents. *Adolescence* 1998;33(130):319-30.
17. Cunningham RM, Walton MA, Goldstein A, Chermack ST, Shope JT, Bingham CR, et al. Three-month follow-up of brief computerized and therapist interven-

- tions for alcohol and violence among teens. *Academic Emergency Medicine* 2009;16(11):1193-207.
18. Davidson KM, Tyrer P, Tata P, Cooke D, Gumley A, Ford I, et al. Cognitive behaviour therapy for violent men with antisocial personality disorder in the community: an exploratory randomized controlled trial. *Psychological Medicine* 2009;39(4):569-77.
 19. Easton C, Swan S, Sinha R. Motivation to change substance use among offenders of domestic violence. *Journal of Substance Abuse Treatment* 2000;19(1):1-5.
 20. Easton CJ, Mandel DL, Hunkele KA, Nich C, Rounsaville BJ, Carroll KM. A cognitive behavioral therapy for alcohol-dependent domestic violence offenders: an integrated substance abuse-domestic violence treatment approach (SADV). *American Journal on Addictions* 2007;16(1):24-31.
 21. Easton CJ, Mandel D, Babuscio T, Rounsaville BJ, Carroll KM. Differences in treatment outcome between male alcohol dependent offenders of domestic violence with and without positive drug screens. *Addictive Behaviors* 2007;32(10):2151-63.
 22. Fals-Stewart W, Kashdan TB, O'Farrell TJ, Birchler GR. Behavioral couples therapy for drug-abusing patients: effects on partner violence. *Journal of Substance Abuse Treatment* 2002;22(2):87-96.
 23. Fals-Stewart W, Clinton-Sherrod M. Treating intimate partner violence among substance-abusing dyads: The effect of couples therapy. *Professional Psychology: Research and Practice* Vol 40(3), Jun 2009, pp 257-263 2009;(3):Jun-263.
 24. George DT, Phillips MJ, Lifshitz M, Lionetti TA, Spero DE, Ghassemzadeh N, et al. Alcoholism: Clinical and Experimental Research 2009;Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference Publication:(var.pagings):117A.
 25. Henggeler SW, Clingempeel WG, Brondino MJ, Pickrel SG. Four-year follow-up of multisystemic therapy with substance-abusing and substance-dependent juvenile offenders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 2002;41(7):868-74.
 26. Santisteban DA, Coatsworth JD, Perez-Vidal A, Kurtines WM, Schwartz SJ, La-Perriere A, et al. Efficacy of brief strategic family therapy in modifying Hispanic adolescent behavior problems and substance use. *Journal of Family Psychology* 2003;17(1):121-33.
 27. Son J-Y, Choi Y-J. The Effect of an Anger Management Program for Family Members of Patients With Alcohol Use Disorders. *Archives of Psychiatric Nursing* 2010;24(1):38-45.
 28. Sundell K, Hansson K, Lofholm CA, Olsson T, Gustle LH, Kadesjo C. The transportability of multisystemic therapy to Sweden: short-term results from a randomized trial of conduct-disordered youths. *Journal of Family Psychology* 2008;22(4):550-60.
 29. Walton MA, Resko S, Chermack ST, Bingham CR, Shope J, Zimmerman MA, et al. Alcoholism: Clinical and Experimental Research 2009;Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220.

Conference: Texas Research Society On Alcoholism - 19th Annual Scientific Meeting San Antonio, TX United States. Conference Start: 20090220 Conference End: 20090220. Conference Publication:(var.pagings):111A.

30. Walton MA, Chermack ST, Shope JT, Bingham CR, Zimmerman MA, Blow FC, et al. Effects of a brief intervention for reducing violence and alcohol misuse among adolescents: a randomized controlled trial. *JAMA* 2010;304(5):527-35.
31. Watt K, Shepherd J, Newcombe R. Drunk and dangerous: A randomised controlled trial of alcohol brief intervention for violent offenders. *Journal of Experimental Criminology* Vol 4(1), Mar 2008, pp 1-19 2008;(1):Mar-19.

Vedlegg – søkestrategi

Database: Ovid MEDLINE(R) 1950 to September Week 2 2010

Dato: 24.09.10

Antall treff: RCT: 452, SR: 31

- 1 exp Substance-Related Disorders/
((drug or substance\$ or alcohol or opioid\$ or amphetamine\$ or cocaine or marijuana or
- 2 cannabis or phencyclidine or benzodiaz\$) adj2 (misuse or abuse\$ or addict\$ or de-
pend\$)).tw.
- 3 (alcoholi\$ or drinker\$ or drinking\$).tw.
- 4 exp benzodiazepines/
5 or/1-4
- 6 Violence/
7 exp Domestic Violence/
8 exp Aggression/
9 (batter\$ or perpetrator\$ or violen\$ or beat\$ or assault\$ or atrocit\$ or aggress\$).tw.
10 ((physical\$ or partner\$ or spouse\$ or wife or wives or husband\$ or domestic\$ or fiance
or cohabitant\$ or live?in) adj2 abus\$).tw.
- 11 or/6-10
- 12 exp Psychotherapy/
((group or behavio?r\$ or cogniti\$ or directive\$ or general or network\$ or social or sup-
13 porti\$ or interpersonal or individual or brief or psycho\$) adj2 (therap\$ or train\$ or
techni\$ or approach\$ or counsel\$ or rehabilitat\$ or habilitat\$ or support\$ or interven-
tion\$ or assessment\$)).tw.
- 14 (psychotherap\$ or psychoeducat\$ or psychodynam\$ or psychoanaly\$ or psychosocial or
psycho-social).tw.
- 15 cbt .tw.
- 16 or/12-15
- 17 5 and 11
- 18 16 and 17
- 19 clinical trial.pt.
- 20 randomized controlled trial.pt.
- 21 contro lled clinical trial.pt.
- 22 randomiz ed.ti,ab.
- 23 placebo.ti, ab.
- 24 dt.fs.
- 25 ra ndomly.ti,ab.
- 26 trial.ti, ab.
- 27 groups.ti,ab.

- 28 or/19-27
- 29 Animals/
- 30 Humans/
- 31 29 not (29 and 30)
- 32 28 not 31
- 33 18 and 32
- 34 limit 18 to "reviews (specificity)"

Database: Ovid Embase 1980 to 2010 Week 38

Date: 24.09.10

Antall treff: RCT: 293, SR: 43

- 1 Substance abuse/
- 2 exp Drug abuse/
- 3 exp Alcohol abuse/
- 4 exp Drug dependence/
- 5 Alcoholism/
- 6 Addiction/
- 7 ((drug or substance\$ or alcohol or opioid\$ or amphetamine\$ or cocaine or marijuana or cannabis or phencyclidine or benzodiaz\$) adj2 (misuse or abuse\$ or addict\$ or depend\$)).tw.
- 8 (alcoholi\$ or drinker\$ or drinking\$).tw.
- 9 or/1-8
- 10 exp Violence/
- 11 exp Aggression/
- 12 (batter\$ or perpetrator\$ or violen\$ or beat\$ or assault\$ or atrocit\$ or aggress\$).tw.
- 13 ((physical\$ or partner\$ or spouse\$ or wife or wives or husband\$ or domestic\$ or fiance or cohabitant\$ or live?in) adj2 abus\$).tw.
- 14 or/10-13
- 15 exp Psychotherapy/
- 16 ((group or behavior\$ or cogniti\$ or directive\$ or general or network\$ or social or supporti\$ or interpersonal or individual or brief or psycho\$) adj2 (therap\$ or train\$ or techni\$ or approach\$ or counsel\$ or rehabilitat\$ or habilitat\$ or support\$ or intervention\$ or assessment\$)).tw.
- 17 (psychotherap\$ or psychoeducat\$ or psychodynam\$ or psychoanaly\$ or psychosocial or psycho-social).tw.
- 18 cbt .tw.
- 19 or/15-18
- 20 Clinical Trial/
- 21 Randomized Controlled Trial/
- 22 Randomization/
- 23 Double Blind Procedure/
- 24 Single Blind Procedure/
- 25 Crossover Procedure/
- 26 PLACEBO/
- 27 placebo\$.tw.
- 28 randomi? ed controlled trial\$.tw.

- 29 rct.tw.
- 30 random allocation.tw.
- 31 randomly allocated.tw.
- 32 allocated randomly.tw.
- 33 (allocated adj2 random).tw.
- 34 single blind\$.tw.
- 35 double blind\$.tw.
- 36 ((treble or triple) adj blind\$.tw.
- 37 Prospective study/
- 38 or/20-37
- 39 Case study/
- 40 case report.tw.
- 41 Abstract report/
- 42 Letter/
- 43 Human/
- 44 Nonhuman/
- 45 ANIMAL/
- 46 Animal Experiment/
- 47 44 or 45 or 46
- 48 47 not (43 and 47)
- 49 or/39-42,48
- 50 38 not 49
- 51 9 and 14 and 19
- 52 50 and 51
- 53 limit 51 to (meta analysis or "systematic review" or "reviews (2 or more terms high specificity)")

Database: PsycINFO 1806 to September Week 3 2010

Dato: 27.09.2010

Antall treff: RCT: 137, SR: 41

- 1 exp drug abuse/
- 2 exp addiction/
- 3 ((drug or substance\$ or alcohol or opioid\$ or amphetamine\$ or cocaine or marijuana or cannabis or phencyclidine or benzodiaz\$) adj2 (misuse or abuse\$ or addict\$ or depend\$)).tw.
- 4 (alcoholi\$ or drinker\$ or drinking\$).tw.
- 5 or/1-4
- 6 exp Violence/
- 7 exp Aggressive Behavior/
- 8 Aggressiveness/
- 9 (batter\$ or perpetrator\$ or violen\$ or beat\$ or assault\$ or atrocit\$ or aggress\$).tw.
- 10 ((physical\$ or partner\$ or spouse\$ or wife or wives or husband\$ or domestic\$ or fiance or cohabitant\$ or live?in) adj2 abus\$).tw.
- 11 or/6-10

12 exp Psychotherapy/
13 exp Cognitive therapy/
14 ((group or behavior?r\$ or cogniti\$ or directive\$ or general or network\$ or social or supporti\$ or interpersonal or individual or brief or psycho\$) adj2 (therap\$ or train\$ or techni\$ or approach\$ or counsel\$ or rehabilitat\$ or habilitat\$ or support\$ or intervention\$ or assessment\$)).tw.
15 (psychotherap\$ or psychoeducat\$ or psychodynam\$ or psychoanaly\$ or psychosocial or psycho-social).tw.
16 cbt .tw.
17 or/12-16
18 5 and 11
19 17 and 18
20 empirical methods/
21 Experimental methods/
22 Quasi experimental methods/
23 experimental design/
24 between groups design/
25 followup studies/
26 repeated measures/
27 experime nt controls/
28 experimental replication/
29 exp "sampling (experimental)"/
30 placebo/
31 clinical trials/
32 treatment effectiveness evaluation/
33 experimental replication.md.
34 followup study.md.
35 prospective study.md.
36 treatment outcome clinical trial.md.
37 placebo\$. tw.
38 randomi? ed controlled trial\$.tw.
39 rct.tw.
40 random allocation.tw.
41 (randomly adj1 allocated).tw.
42 (allocated adj2 random).tw.
43 ((singl\$ or doubl\$ or treb\$ or tripl\$) adj (blind\$3 or mask\$3)).tw.
44 (clinic\$ adj (trial? or stud\$3)).tw.
45 or/20-44
46 comment reply.dt.
47 editorial.d t.
48 letter.dt.
49 clinical case study.md.

50 non clinical case study.md.

51 animal.po.

52 human.po.

53 51 not (51 and 52)

54 or/46-50,53

55 45 not 54

56 19 and 55

57 limit 19 to ("reviews (high specificity)" or "0830 systematic review")

Database: CRD databases

Dato: 27.09.10

Antall treff: SR: 172

1 MeSH Substance-Related Disorders EXPLODE 1 2

2 (drug OR substance* OR alcohol OR opioid* OR amphetamine* OR cocaine OR marijuana OR cannabis OR phencyclidine OR benzodiaz*) AND misuse

3 (drug OR substance* OR alcohol OR opioid* OR amphetamine* OR cocaine OR marijuana OR cannabis OR phencyclidine OR benzodiaz*) AND abuse*

4 (drug OR substance* OR alcohol OR opioid* OR amphetamine* OR cocaine OR marijuana OR cannabis OR phencyclidine OR benzodiaz*) AND addict*

5 (drug OR substance* OR alcohol OR opioid* OR amphetamine* OR cocaine OR marijuana OR cannabis OR phencyclidine OR benzodiaz*) AND depend*

6 alcoholi* OR drinker* OR drinking*

7 MeSH Benzodiazepines EXPLODE 1

8 #1 OR #2 OR #3 OR #4 OR #5 OR #6 OR #7

9 MeSH Violence

10 MeSH Domestic Violence EXPLODE 1 2

11 MeSH Aggression EXPLODE 1 2

12 batter* OR perpetrator* OR violen* OR beat* OR assault* OR atrocit* OR aggress*

13 (physical* OR partner* OR spouse* OR wife OR wives OR husband* OR domestic* OR fiance OR cohabitant* OR live-in) AND abus*

14 #9 OR #10 OR #11 OR #12 OR #13

15 MeSH Psychotherapy EXPLODE 1

16 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND therap*

17 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND train*

18 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND techni*

19 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND approac*

20 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND counsel*

21 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND rehabilitat*

22 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND habilitat*

23 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND support*

24 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND interven*

25 (group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR brief OR psycho*) AND assessment*

26 psychotherap* OR psychoeducat* OR psychodynam* OR psychoanaly* OR psychosocial OR psycho-social

27 cbt

28 #15 OR #16 OR #17 OR #18 OR #19 OR #20 OR #21 OR #22 OR #23 OR #24 OR #25 OR #26 OR #27

29 #8 AND #14

30 #28 AND #29

Database: Wiley; Cochrane Library: Issue 3 of 4, Jul 2010

Dato: 27.09.10

Antall treff: Cochrane Reviews: 17 | Other Reviews : 1 | Clinical Trials: 173 | Methods Studies: 0 | Technology Assessments: 0 | Economic Evaluations: 1 | Cochrane Groups: 0

#1 MeSH descriptor Substance-Related Disorders explode all trees
 ((drug OR substance* OR alcohol OR opioid* OR amphetamine* OR
 #2 cocaine OR marijuana OR cannabis OR phencyclidine OR benzo-
 diaz*) NEAR/2 (misuse or abuse* or addict* or depend*)):ti,ab

#3 (alcoholi* OR drinker* OR drinking*):ti,ab

#4 MeSH descriptor Benzodiazepines explode all trees

#5 (#1 OR #2 OR #3 OR #4)

#6 MeSH descriptor Violence, this term only

#7 MeSH descriptor Domestic Violence explode all trees

#8 MeSH descriptor Aggression explode all trees
 (batter* OR perpetrator* OR violen* OR beat* OR assault* OR
 #9 atrocit* OR aggress*):ti,ab
 ((physical* OR partner* OR spouse* OR wife OR wives OR hus-
 #10 band* OR domestic* OR fiance OR cohabitant* OR live-in) AND
 abus*):ti,ab

#11 (#6 OR #7 OR #8 OR #9 OR #10)

#12 MeSH descriptor Psychotherapy explode all trees

((group OR behavio* OR cogniti* OR directive* OR general OR network* OR social OR supporti* OR interpersonal OR individual OR

#13 brief OR psycho*) NEAR/2 (therap* or train* or techni* or approach* or counsel* or rehabilitat* or habilitat* or support* or intervention* or assessment*)):ti,ab

#14 (psychotherap* OR psychoeducat* OR psychodynam* OR psychoanaly* OR psychosocial OR psycho-social):ti,ab

#15 cbt: ti,ab

#16 (#12 OR #13 OR #14 OR #15)

#17 (#5 AND #11)

#18 (#17 AND #16)